ئەرگۆمێنتسازی لەشانۆدا..
رێباز محم□د جەزا

“ژیانی ناوسیستمە تۆتالیتاریەکان ، رێك وڕاست بە دۆزەخ دەچێت”

ئاهەنگی ماڵئاوایی – میلان كۆندێرا

بەكێشەنەكردنی (ئەرگۆمێنت) لە (شانۆ)دا چەند ئاستێكی هەیە و زۆر جارئەم گرفتانە بزردەبن و جاریش هەیە كە دەی دۆزینەوە زوو لێمان ووندەبێت و نادیدەدەبێت ، واتا كیشەی بون و نەبونی (شانۆ) وەكو ژانرێك وەكو یەك وایەو بەدیوێكی تردا نەبینیی وەكوكێشەوبایەخ پێنەدان و پشت گوێخستنی ئەوەندەی تر لەئەرگۆمێنتسازی شانۆیی دوورمان دەخاتەوە .

كەواتە دنیایەك كێشەی ترمان بۆزیندووبۆوە كەلەسنووری وتاردەردەچێت و پێویستە بەكتێب قسەلەسەر ئەم دۆزە بكەین چونكە ئەرگۆمێنتسازی كۆڵەكەیەكی پتەوی بەرهەمە شانۆییە (نووسراو –بینراو) كانە و پێویستە مامەڵەیەكی لۆژیكی لەگەڵ دا بكەین (بەواتاكلاسكیەكەی) و لەپێناو گەیشتن بە بڕیاری دروست و تێگەیشتن لەوبابەتانەی كە شانۆیین چونكە لەئێستا كەسانی ئاسایی لەدۆزەكەتێناگەن ڕەنگە ژمارەیەك لە شانۆكارەنیش بەهەمان ڕێژە لێی تێنەگەن بەهۆی سادەگۆیی و بازا ِ□ی كردنەوەی كێشە شانۆییەكانەوە .

هەروەها ئەرگۆمێنت و پرۆسەی كاری شانۆیی پێویستیان بە حوكمی ئیستاتیكی هەیە كە ئەم دەسەڵاتە بە بێ شارەزایی لۆژیكی و ئیستاتیكی دروستنابێت و مومكین نیە .

لەبەرئەوە كاتێك كەسێكی نەشارەزا دەكەوێتە مامەڵەكردن لەگەڵ زاراوەكاندا خۆبەخۆ نالۆژیكی و پڕلەهەلًە و ئۆكسی مۆران حوكمی ئیستاتیكی دەدات و هەموو دەربڕینە هونەریەكان دەبن بە دەربڕینی رەوشتی و ئاكاری و نمایش دابەشدەكەن بۆ (چاك و خراپ) و یان(جوان و ناشرین)و هەندێك جاریش كورتیان دەكەنەوە بۆ ژمارەی بینەران !!!

لەبیرمان نەچێت بینەران (بینەری شانۆ) وەكو بابەتێكی گرنگ وپێویست، دەبێتە دیوی تەواوكاری بەرهەمێكی كامڵ و پێگەیشتوو لەكاتی نمایشی شانۆییەكاندا، بەجۆرێك هیچ بەرهەمێكی شانۆیی نییە بەبێ بینەر واتایەكی هەبێت یان بەمانایەكی تر بەرهەمێكی شانۆیی لە هاوكێش□ی□ك پێكدێت : (بەرهەمی ئامad□كراو بۆنمایش)

لەبەرامبەردا (بینەری نمایشە شانۆییەکە).بەڵام لەم دۆخەدا
بینەران لای ئەم تایپە لەشانۆکار بۆپڕکردنەوەی کورسی و کڕینی تکت
نەبێت ئەرك و گرنگی تریان نیە !!

بەهەرحاڵ ئەم دۆزە زۆردەخایەنێت ، تا هێزی ئەوەمان دەبێت شانۆلە
پرۆسەیەکی ئەخلاقی (بەواتا باوەکەی) جیادەکەینەوە و شانۆ
دەگەڕێتەوە بۆپێگەو مەقامی ئیستاتیکی و لۆژیکی و ئەرگۆمێنتسازی
سەررێگا دەخەین کەبەهیوام هەمووان لەم هەڵمەتەدا بەشداربن .

لەبەرئەوەی شانۆ لەکوردستان لە پرۆسەی ئەرگۆمێنتسازی دواکەوتووەو
لەسەرئاستی هەموو لق و توخمەکانی ئالوودەی نەزانی و نەشارەزایی
هەندێك (شانۆکار)بووەو لەڕووی تیۆری و پراکتیکەوە کاتیەتی بڵێم :
ئەو جۆرەکەسانە پێویستیان بەپەروەردەنەبووەو نیەو نابێت و ئەوان
پەروەردەیان تەواو کردووە .